

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. O. (1) jako pracownik u płatnika składek PPHU (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 10 listopada 2014 r.

W uzasadnieniu wskazano, że w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego Zakład przeprowadził w dniu 1 kwietnia 2015 r. kontrolę u płatnika składek: w zakresie zgłoszenia ubezpieczonej M. O. (1) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Organ rentowy podał, że w trakcie kontroli przedłożono umowę o pracę zawartą w dniu 10 listopada 2014 r. pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczoną, na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku menager – pracownik biurowy, z wynagrodzeniem 3.000,00 zł brutto.

Z przedłożonej umowy o pracę wynikałoby, iż M. O. (1) miałaby być zatrudniona w firmie PPHU (...) w okresie od 10 listopada 2014 r., natomiast od 7 stycznia 2015 r. zostały ubezpieczonej wystawione zaświadczenia o niezdolności do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Zwolnienia lekarskie zostały wystawione na okres od 7 stycznia 2015 r. do 12 maja 2015 r.

ZUS dodał, że z powyższego wynika, że w okresie, w którym ubezpieczona miałaby być zatrudniona w firmie płatnika składek przeważający okres czasu była niezdolna do pracy z powodu choroby i miałaby pobierać zasiłki chorobowe.

W ocenie Oddziału ubezpieczona została zatrudniona na specjalnie utworzonym stanowisku pracy, gdyż pomimo długiego okresu nieobecności wnioskodawczyni w pracy nie było potrzeby zatrudnienia pracownika, któremu by powierzono zakres obowiązków ubezpieczonej.

Organ rentowy dodał, że podpisując umowę o pracę z firmą PPHU (...) ubezpieczona była jednocześnie zatrudniona w wymiarze czasu pracy 1/2 etatu w innej firmie. Tym samym wynikałoby, iż w krótkim okresie przed wystawieniem zaświadczeń o niezdolności do pracy w związku z ciążą i macierzyństwem miałaby być ubezpieczona zatrudniona w dwóch firmach w pełnym wymiarze czasu pracy i na 1/2 etatu.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia organ rentowy stwierdził, iż ubezpieczona zawarła umowę o pracę nie dla wykonywania pracy, ale z zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w razie choroby i macierzyństwa – zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży.

/decyzja – k. 71 – 73 akt ZUS /

Wnioskodawczyni M. O. (1) uznała decyzję za krzywdzącą i w dniu 30 maja 2015 r. złożyła odwołanie od w/w decyzji i wniosła o uchylenie decyzji oraz orzeczenie co do istoty sprawy. Zaskarżonej decyzji zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na błędnym przyjęciu, iż nie wykonywała pracy w firmie PPHU (...), co z kolei skutkowało naruszeniem przez organ prawa materialnego tj. art. 83 §1 kc w związku z art. 300 k.p.

/odwołanie – k. 2 – 5/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 22 – 23/

Na rozprawie w dniu 10 listopada 2015 r zainteresowana M. W. (1) poparła odwołanie wnioskodawczyni.

/e – protokół z dnia 10.11.15 00:02:24/

Na rozprawie w dniu 28 października 2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wnosi o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w kwocie 2400 zł. Wskazał, że wartość przedmiotu sporu wynosi 11400 zł

/protokół rozprawy z dnia 28 października 2016 r. – 00:44:20 – 00:56:27 – płyta CD/

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Płatnik składek PPHU (...) rozpoczęła działalność gospodarczą od 4 sierpnia 2014 r. Przedmiotem działalności gospodarczej spółki jest: produkcja pozostałej odzieży wierzchniej oraz transport.

/bezsporne, zeznania zainteresowanej z dnia 10 listopada 2015 r. – 00:15:33 – 00:19:33 – płyta CD – k. 33 w zw.z zeznaniami z dnia 28 października 2016 r. – 00:20:10 – 00:41:48 – płyta CD/

Ubezpieczona M. O. (1) urodziła się (...) Posiada wykształcenie wyższe. W 2013 r. ukończyła studia na Uniwersytecie J. K. w P. na kierunku filologii angielskiej z wiedzą o kulturze.

/kwestionariusz osobowy – k. 58 – 60 akt ZUS, świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego – k. 6 – 7, akta osobowe w kopercie – k. 45/

Przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek ubezpieczona pracowała:

- w okresie od kwietnia 2009 r. do maja 2010 r. w Restauracji (...), N., Anglia na stanowisku kelnerki,
- w okresie od 8 lutego 2011 r. do 1 października 2011 r. w firmie (...) J. M. na stanowisku specjalisty – konsultanta ds. sprzedaży – F. Z.,
- w okresie od lutego 2012 r. do czerwca 2014 r. w Salonie (...) w B. na stanowisku konsultantki,
- w okresie od 4 marca 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. w Barze (...) w Ł. na stanowisku bufetowa – kelnerka w wymiarze 1/2 etatu,

/kwestionariusz osobowy – k. 58 – 59 akt ZUS, akta osobowe ubezpieczonej z Retro (...) zał. do akt/

Podczas zatrudnienia u płatnika składek PPHU (...) w okresie od 1 lipca 2014 r. do 6 czerwca 2015 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w Retro (...) T. A. w Ł. na stanowisku kelnerki w wymiarze 1/2 etatu.

/akta osobowe ubezpieczonej z Retro (...) zał. do akt/

W Retro (...) ubezpieczona pracowała od połowy listopada 2014 i w grudniu 2014 przez 5 dni w tygodniu, po 4 godziny, czasami w weekendy.

/ ewidencja czasu pracy – w zał. aktach osobowych/

Do pracy w kawiarni ubezpieczona dojeżdżała z Z. do Ł..

/zeznania świadka M. O. (2) z dnia 5 kwietnia 2016 r. – 00:06:53 – 00:28:27 – płyta CD – k. 133/

Ubezpieczona M. O. (1) została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 10 listopada 2014 r. w firmie PPHU (...) na stanowisku Menagera – pracownika biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 3.000 zł brutto miesięcznie. Określono termin rozpoczęcia pracy na dzień 10 listopada 2014 r. Miejscem wykonywania pracy było: (...).

/umowa o pracę – k. 54 akt ZUS, umowa o pracę – k. 8, akta osobowe w kopercie – k. 45/

Płatnik składek poszukuje nowych pracowników poprzez umieszczanie ogłoszeń w internecie. Nie dotyczy to stanowiska zajmowanego przez wnioskodawczynię.

/wydruki ogłoszeń – k. 159 – 171/

W dacie zatrudnienia u płatnika składek M. O. (1) przedłożyła aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku pracownika biurowego.

/zaświadczenie – k. 57 akt ZUS/

M. O. (1) w dniu 10 listopada 2014 r. przeszła szkolenie wstępne w zakresie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 53 akt ZUS/

Pracodawca utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: kwestionariusz osobowy, umowa o pracę, karta szkolenia wstępnego BHP, zaświadczenie lekarskie, świadectwo ukończenia liceum, świadectwa pracy.

/akta osobowe w kopercie – k. 45/

Ubezpieczona M. O. (1) nie otrzymała zakresu obowiązków w formie pisemnej. Do jej obowiązków miało należeć w szczególności: zajmowanie się dokumentacją firmy transportowej, dotacjami, leasingiem, poszukiwanie nowych klientów, jeżdżenie z P. W. (1), odbieranie faktur, liczenie paczek, porządkowanie faktur, robienie przelewów do urzędu skarbowego, robienie zakupów w hurtowni papierniczej. Miała być odpowiedzialna za kontakty z firmą (...).

/zeznania świadka W. P. z dnia 14 stycznia 2016 r. – 00:07:37 – 00:09:53 – płyta CD – k. 52, zeznania świadka A. W. (1) – 00:09:53-00:19:20 – płyta CD – k. 52, zeznania świadka P. W. (1) z dnia 14 stycznia 2016 r. – 00:21:37 – 00:36:46 – płyta CD – k. 52, zeznania świadka M. O. (3) z dnia 5 kwietnia 2016 r. – 00:06:53 – 00:28:27 – płyta CD – k. 133, zeznania wnioskodawczyni z dnia 28 października 2016 r. – 00:08:29 – 00:20:10 – płyta CD , zeznania zainteresowanej z dnia 28 października 2016 r. – 00:20:10 – 00:41:48 – płyta CD /

Ubezpieczona miała wykonywać swoje obowiązki w siedzibie firmy w K. (niedaleko Ł.) w godzinach 8.00 – 16.00, 9.00 – 17.00.

/ zeznania wnioskodawczyni z dnia 10 listopada 2015 r. 00:03:00 – 00:15:33 – płyta CD – k. 33w zw. zeznaniami z dnia 28 października 2016 r. – 00:08:29 – 00:20:10 – płyta CD , zeznania z dnia 28 października 2016 r. – 00:08:29 – 00:20:10 – płyta CD , zeznania świadka A. W. (1) – 00:09:53-00:19:20 – płyta CD – k. 52, zeznania świadka M. O. (3) z dnia 5 kwietnia 2016 r. – 00:06:53 – 00:28:27 – płyta CD – k. 133 /

Płatnik składek sporządził dla ubezpieczonej listy obecności oraz listy płac, na których kwitowała odbiór wynagrodzenia.

/listy obecności – k. 49 – 51 akt ZUS, listy płac – k. 45 – 48 akt ZUS, /

Wnioskodawczyni składała podpisy na fakturach zakupowych. Podpisała się na arkuszu spisu z natury z dnia 31.12.2014 r, na druku zgłoszeniowym (...) dot. D. S. (1) (15.12.2014) oraz umowie o pracę z D. S. (9.12.2014) z dopiskiem „z upoważnienia pracodawcy”.

/kserokopia faktur, arkusz spisu z natury, druk (...) akta rentowe, kserokopia umowy – zał. k. 45/

Szkolenie z zakresu BHP dla D. S. przeprowadziła w dniu 9 -10.12.2014 M. W. (1).

/karta szkolenia wstępnego – zał. k. 45/

Wnioskodawczyni nie była upoważniona do potwierdzania, odbierania i podpisywania faktur w firmie (...) sp z oo.

/upoważnienie udzielone A. W., P. W., M. W. – k. 158/

M. O. (1) podejmując pracę w firmie płatnika składek była w ciąży i wiedziała o niej.

/dokumentacja medyczna – k. 25, karta ciąży i dokumentacja medyczna w kopercie – k. 47, k. 140 zeznania wnioskodawczyni z dnia 10 listopada 2015 r. 00:03:00 – 00:15:33 – płyta CD – k. 33 w zw. zeznaniami z dnia 28 października 2016 r. – 00:08:29 – 00:20:10 – płyta CD /

Ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży od 7 stycznia 2015 r. Brała leki na podtrzymanie ciąży. Dziecko urodziła w dniu 6 czerwca 2015 r.

/ dokumentacja medyczna – k. 17 – 20, k. 35 – 41, k. 140, k. 179- 185, zeznania wnioskodawczyni z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:02:15 – 00:10:46 – płyta CD – k. 155 w zw. zeznaniami z dnia 28 października 2016 r. – 00:08:29 – 00:20:10 – płyta CD/

Gdy ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży nikt nie został zatrudniony na jej miejsce. Jej obowiązki przejęła zainteresowana, której pomagała i pomaga córka A. W. (1) oraz P. W. (1).

/ zeznania zainteresowanej z dnia 10 listopada 2015 r. – 00:15:33 – 00:19:33 – płyta CD – k. 33, zeznania z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:10:46 – 00:17:09 – płyta CD – k. 155, w zw. zeznaniami z dnia 28 października 2016 r. – 00:20:10 – 00:41:48 – płyta CD, zeznania świadka A. W. (1) – 00:09:53-00:19:20 – płyta CD – k. 52, zeznania świadka P. W. (1) z dnia 14 stycznia 2016 r. – 00:21:37 – 00:36:46 – płyta CD – k. 52/

Ubezpieczona po urlopie macierzyńskim zgłosiła powrót do pracy u płatnika składek na poprzednio zajmowane stanowisko. Jej zakres obowiązków nie zmienił się, nadal miała zajmować się sprawami biurowymi, pozyskiwać nowych klientów dla firmy. Nie wróciła do pracy w kawiarni Retro (...).

/ zeznania wnioskodawczyni z dnia 6 lipca 2016 r. – 00:02:15 – 00:10:46 – płyta CD – k. 155 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 28 października 2016 r. – 00:08:29 – 00:20:10 – płyta CD , zeznania zainteresowanej z dnia 28 października 2016 r. – 00:20:10 – 00:41:48 – płyta CD/

Wnioskodawczyni często przebywa na zwolnieniach lekarskich z powodu choroby bądź sprawowania opieki nad chorymi dziećmi. Wróciła w czerwcu, lipcu 2016 r, przepracowała 2 -3 tygodnie i korzysta ze zwolnień lekarskich.

/ zeznania zainteresowanej – z dnia 28.10.2016 r 00:37:13/

Płatnik składek M. W. (1) z tytułu działalności gospodarczej osiągnęła w 2014 r. przychody: 31.411,12 zł, w 2015 r. przychody w wysokości 154.954,57 zł.

/przychody – dokumenty w kopercie – k. 45, przychody – k. 68 – 72/

Płatnik składek oprócz ubezpieczonej w spornym okresie zatrudnił 5 pracowników:

- D. S. (1) w charakterze kierowcy za wynagrodzeniem 1680 zł,
- K. S. w charakterze kuriera za wynagrodzeniem w wysokości 1750 zł brutto,
- W. P. w charakterze pomocy szwaczki w wymiarze 1/8 etatu za wynagrodzeniem 210 zł brutto,

- T. K. na podstawie umowy zlecenie za wynagrodzeniem 1750 zł brutto,

- M. O. (1) w charakterze menagera za wynagrodzeniem 3000 zł brutto,

P. W. (1) w charakterze kierowcy w wymiarze ¼ etatu za wynagrodzeniem 420 zł brutto.

/dokumentacja w kopercie – k. 45, dokumentacja pracownicza – k. 79 – 128/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 372) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną M. O. (1) a płatnikiem składek, jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozoru.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczeniami a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a

pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozoru, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującej zarzutów, że zawarła umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca się osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową, medyczną oraz jedynie częściowo w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków M. O. (2), A. W. (1), P. W. (1) i W. P. oraz zeznań wnioskodawczyni M. O. (1) oraz zainteresowanej M. W. (1).

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyni, zainteresowanej oraz świadkom, w których wskazywali na zatrudnienie ubezpieczonej u płatnika składek na podstawie umowy o pracę.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy przez ubezpieczonej w ramach stosunku pracy.

Przedstawiony przez wnioskodawczynię materiał dowodowy jest sprzeczny, w zeznaniach stron i świadków są istotne rozbieżności.

Istnieją rozbieżności co do okoliczności nawiązania stosunku pracy – zainteresowana w toku przesłuchania przed organem rentowym podała, że dała ogłoszenie w prasie – Dzienniku (...) i Życiu P.. Tymczasem w toku procesu pojawiła się okoliczność w postaci ogłoszenia na (...), jednakże zainteresowana nie przedstawiła dowodu zamieszczenia takiego ogłoszenia dotyczącego stanowiska wnioskodawczyni, tak jak przedstawiła to w stosunku do innych stanowisk.

Wątpliwości budzi motyw pracodawcy co do zatrudnienia wnioskodawczyni – wypadek płatnika w sierpniu 2014 r, przy czym zatrudnienie ma miejsce w listopadzie 2014 r, a następnie, mimo długotrwałego zwolnienia lekarskiego wnioskodawczyni jak i zainteresowanej, nikt na miejsce ubezpieczonej nie zostaje zatrudniony, z uwagi na potrzebę „zejścia z kosztów”.

Zainteresowana twierdzi, że na rozmowę kwalifikacyjną zgłosiły się 2 – 3 panie, świadek A. W. mówi o 5 osobach.

Wnioskodawczyni w trakcie informacyjnego wyjaśnienia podała, że o ciąży dowiedziała się w dniu 5 listopada 2014, co znajduje potwierdzenie w dokumentacji lekarskiej, w toku przesłuchania wskazuje, że w momencie zatrudnienia (10.11.14) o ciąży nie wiedziała.

Wnioskodawczyni twierdziła, że nie były sporządzane listy obecności, tymczasem pracodawca takie załączył, co przemawia za przyjęciem, iż załączone, podpisane listy obecności zostały sporządzone wyłącznie w celu uprawdopodobnienia istnienia stosunku pracy.

Wnioskodawczyni nie miała sporządzonego na piśmie zakresu obowiązków, wnioskodawczyni nie pamiętała jednak, czy go miała czy nie. Nie wskazała, w jaki sposób zostało jej przekazane, co ma robić. Natomiast „zakres” jej obowiązków ewoluował wraz z upływem procesu. I tak w toku przesłuchania przed organem rentowym zainteresowana wskazała, że wnioskodawczyni miała zajmować się sprawami firmy, rekrutacją pracowników, zgłoszeniem pracowników, zbieraniem faktur, dotacjami z UE. W toku procesu podawała, że miała zajmować się fakturami, rozmowami z kontrahentami, pilnowaniem list obecności.

Świadek P. podawała, że wnioskodawczyni zajmowała się dokumentami firmy transportowej, nie podając żadnych konkretnych.

Świadek W. również ogólnie podaje, że powódka miała załatwiać sprawy związane z dokumentami, fakturami, dotacjami, paliwami, listami obecności, leasingami, także bez konkretów.

Natomiast świadek W. wskazuje na zupełnie nowe zadania, o których w ogóle pozostałe osoby dotychczas przesłuchane nie wspominały – jazda z nim w celu jego sprawdzenia, liczenia jego przejechanych kilometrów i liczenie paczek./ w głosie do protokołu obowiązek ten określany jest jako jeden z głównych/. Przy czym ani przed zatrudnieniem wnioskodawczynie ani po odejściu na zwolnienie lekarskie nikt inny tych czynności nie wykonywał. Brak sprecyzowania ile razy to miało miejsce, w jakich godzinach i gdzie. Brak też jakiegokolwiek dowodu w formie pisemnej na potwierdzenie tych okoliczności. Poza tym w firmie byli także inni kierowcy, a wnioskodawczynie i zainteresowana nie wskazała, by była potrzeba jazdy także z nimi. Według świadka wnioskodawczynie miała też znaleźć nowych odbiorców – nie podaje jakich i w jaki sposób to zdobywanie odbywało się.

Wnioskodawczynie miała zajmować się kontaktami z (...), tymczasem w ogóle nie dysponowała upoważnieniem do kontaktów z tą firmą w zakresie obiegu dokumentów w postaci faktur. Skoro wnioskodawczynie miała się zając się wszystkimi sprawami biurowymi brak takiego upoważnienia akurat w stosunku do tej firmy, budzi poważne wątpliwości.

Sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawczynie, zainteresowanej oraz świadków z których wynika, że ubezpieczona podjęła pracę i świadczyła ją na rzecz płatnika składek w miejscowości K. albowiem w okresie zatrudnienia u płatnika składek wnioskodawczynie pracowała także w wymiarze 1/2 etatu w kawiarni położonej w Ł.. Skoro u płatnika składek miała pracować w godzinach od 8.00 do 16.00 bądź od 9.00 do 17.00 to trudno uwierzyć, że będąc w ciąży ubezpieczona była jeszcze w stanie pracować kolejne 4 godziny od 18.00 do 22.00 w kawiarni w Ł., do której musiała dojechać środkami komunikacji, o czym sama wskazuje w zeznaniach.

Przy czym i w tym przypadku wersje zeznań były różne. W odwołaniu wnioskodawczynie podawała, że praca w kawiarni była jedynie weekendowo, następnie, że klika razy w tygodniu, by ostatecznie twierdzić, że jednak praca miała charakter codzienny – po załączeniu do akt ewidencji czasu pracy. /w głosie do protokołu następuje powrót do wersji pracy 2 -3 dni w tygodniu /

Zdaniem Sądu na uwagę zasługuje także fakt, że ubezpieczona jako jedyny pracownik firmy otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 3.000 zł, zaś pozostali pracownicy w spornym okresie otrzymywali wynagrodzenia minimalne. Nadto podkreślenia wymaga fakt, że firma w 2014 przynosiła niewielkie dochody, a więc nie było jej stać na zatrudnienie pracownika z takim wynagrodzeniem. A argumentem niezatrudnienia nikogo na zastępstwo było „zejście z kosztów”.

Gdy ubezpieczona stała się niezdolna do pracy to nikt nie został zatrudniony na jej miejsce, jej obowiązki przejęła z powrotem zainteresowana, choć przebywała na zwolnieniu lekarskim, jej córka, bez formalnej współpracy oraz P. W. (1), którzy wcześniej wykonywali ten zakres obowiązków. Zdaniem Sądu oznacza to, że w firmie nie było potrzeby zatrudnienia pracownika biurowego.

Mimo tak szeroko omawianego zakresu obowiązków jedynymi dokumentami, które przedstawiły strony była umowa o pracę zawarta z jednym z pracowników, zgłoszenie do ubezpieczeń pracownika, arkusz spisu z natury, popisane faktury. Nie ma dowodów na czynności w zakresie fakturowania, dotacji, umów leasingu, zdobywania odbiorców, rozliczania kierowców, rekrutacji pracowników.

Należy jednak wskazać, że pracodawca nie przedstawił pełnomocnictwa udzielonego dla wnioskodawczynie do wykonywania czynności w stosunku do pracowników z zakresu prawa pracy. Wnioskodawczynie podpisała z pracownikiem umowę o pracę, a w tym samym dniu zainteresowana przeszkoliła pracownika z zakresu BHP. Należy zatem postawić pytanie, jaki był senes zatrudnienia wnioskodawczynie, skoro pracodawca wykonywał czynności z zakresu prawa pracy. Wnioskodawczynie podała, że podpisała umowę z jeszcze innym pracownikiem – umowa ta nie

została przedstawiona. Nie pamiętała, że uczestniczyła w spisie z natury – zresztą nie potwierdziły tego żadne osobowe źródła dowodowe.

W ocenie Sądu zatem składane podpisy miały jedynie uwiarygodnić pozostawanie w stosunku pracy.

Także podpisy pod fakturami nie świadczą o pozostawaniu w podporządkowanym stosunku pracy. Tłumaczenie wnioskodawczynie w zakresie podpisywania faktur nie są logiczne. Podnosiła, że podpisywała faktury, bo wymagał tego kontrahent, a jednocześnie przyznała, że u kontrahenta nie ma podpisanej faktury, zatem do czego potrzebna była podpisana faktura, która nie pozostawała u kontrahenta, który wymagał podpisu?

Zainteresowana podnosiła, że świadek W., przed zatrudnieniem wnioskodawczynie odbierał faktury, ale ich nie podpisywał, bo nie miał upoważnienia. Przy czym również strona nie przedstawiła takiego upoważnienia dla wnioskodawczynie.

Dopiero na końcowym etapie postępowania pojawił się kolejny obowiązek, którym miałyby się zajmować wnioskodawczynie – wykonywanie przelewów, w tym zakresie zainteresowana nie przedstawiła upoważnienia dla wnioskodawczynie do takich czynności z bankiem.

Na marginesie należy w tym miejscu podnieść, że ani wnioskodawczynie ani zainteresowana nie była w stanie podać, ile wnioskodawczynie przysługuje prawa do urlopu i czy został jej udzielony.

Brak także dowodu na wykonywanie pracy w warunkach pracowniczego podporządkowania. Sama wnioskodawczynie wskazuje, że była tylko sporadyczna kontrola ze strony zainteresowanej, zainteresowana mówiła o zwierzchnictwie telefonicznym, bez podania konkretnych poleceń co do sposobu wykonywania pracy.

Mając na względzie powyższe Sąd odmówił wiary wnioskodawczynie, zainteresowanej oraz świadkom co do faktu, że rzeczywiście ubezpieczona świadczyła pracę w ramach zawartej umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczona na rzecz płatnika składek w spornym okresie nie wykonywała pracy podporządkowanej. Fakt, iż podpisała kilka dokumentów nie świadczy o tym, że tam pracowała.

W sprawie niniejszej nie zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę i łączył ją z płatnikiem składek stosunek pracy.

Przede wszystkim zwrócić należy na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie potwierdza, aby zainteresowana kierowała pracą wnioskodawczynie, w szczególności, aby wskazywała jakiegokolwiek konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy oraz aby określała konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez zainteresowaną.

Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybucywnym. Nie jest jednak jasne, czy wszystkie przejawy kierownictwa pracodawcy muszą występować jednocześnie i z pełnym nasileniem. Zmieniające się warunki i potrzeby świadczenia pracy zrodziły dylemat. Sprowadza się on do pytania czy niewystępowanie w trakcie zatrudnienia (lub występowanie w ograniczonym rozmiarze) poleceń podmiotu zatrudniającego, jak również pozostałych cech kierownictwa, pozwala na uznanie istnienia stosunku pracy. Wydaje się, że odpowiedzią orzecznictwa jest konstrukcja podporządkowania autonomicznego. Sąd Najwyższy przyjął, że podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma

pewien zakres swobody(Wyrok SN z dnia 7.09.1999 r., I PKN 277/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 18, wyrok SN z dnia 04.04.2002 r., I PKN 776/00 OSNP 2004 nr 6, poz.94.).

Do koncepcji tej nawiązywał Sąd Najwyższy również w późniejszych orzeczeniach (Wyrok SN z dnia 7.03.2006 r., I PK 146/05,OSNP 2007, nr 5-6, poz. 67, postanowienie SN z dnia 11 października 2007 r., III UK 70/07, OSNP 2008, nr 23-24, poz. 366).

Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że praca pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Zdaniem Sądu I instancji analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w sprawie niniejszej nie zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę i łączył ją z płatnikiem składek stosunek pracy. Fakt, że została sporządzona dokumentacja pracownicza nie świadczy jeszcze o tym, że wykonywała ona jakąkolwiek pracę na rzecz płatnika składek.

Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzone dowody nie pozwalają na ustalenie, aby celem zawarcia spornej umowy o pracę było świadczenie pracy na podstawie umowy o pracę.

A zatem skoro zawarta pomiędzy M. O. (1) a płatnikiem składek umowa o pracę z dnia 10 listopada 2014 r. dotknięta jest nieważnością ze względu na pozorność (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.), Sąd przyjął, że umowa ta nie wywołuje pożądaných przez strony skutków w sferze ubezpieczeń społecznych, zatem ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniu z tytułu umowy o pracę zawartej ze wskazanym płatnikiem.

Okoliczność, iż wnioskodawczyni miała podjąć zatrudnienie po powrocie z urlopu macierzyńskiego, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia, bowiem przedmiotem badania Sądu jest okres wskazany w decyzji, nadto brak także konkretnych dowodów na świadczenie pracy, bowiem wnioskodawczyni nie jest zdolna do pracy, poza okresem 2 – 3 tygodni.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy w pkt 2 zasądził od odwołującej się M. O. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 2400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 6 pkt 5 w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Sąd przyjął taką stawkę uwzględniając wartość przedmiotu sporu określoną przez pozwanego, na ostatnim terminie rozprawy, a nie kwestionowaną przez wnioskodawczynię . /por. w tym zakresie uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16/. Wnioskodawczyni reprezentowana przez pełnomocnika nie wносиła o nieobciążanie kosztami i nie zgłosiła na tę okoliczność wniosków dowodowych.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni .

K.K.-W.